VALTAKUNNANSYYTTÄJÄNVIRASTO

Lausunto

20.10.2017 Dnro 88/61/17

Lakivaliokunta
LaVateduskunta.fi

Asia: Valtioneuvoston kirjelmä (U 56/2017 vp) eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (maksuvälinerikokset)

Valtakunnansyyttäjänvirasto pitää direktiivin tavoitteita kannatettavina ja tarpeellisina. Lainvalvonta- ja oikeusviranomaiset ovat uusien haasteiden edessä, kun selvitettävänä on tekoja, joiden vaikutukset voivat olla laajoja, aiheutetut vahingot uhreille suuria ja selvittäminen korostuneen vaikeaa. Samaan aikaan kansallinen rikoslaki ei pysty vastaamaan kaikkiin niihin tarpeisiin, joita rikosvastuun toteuttaminen näiden modernien rikosten osalta edellyttäisi.

Vahingollisimmat maksuvälinepetokset tehdään nykyisin ylikansallisia, sähköisiä tietoverkkoja hyödyntäen. Niiden ilmitulo ei lähtökohtaisesti ole ongelmallista, mutta selvittäminen ja rikosoikeudellisen vastuun kohdentaminen saattaa osoittautua todella haasteelliseksi. Vaikka tapahtumat olisikin mahdollista selvittää, erityisen vaikeaa on yksilöidä ne henkilöt, jotka tapahtumiin ovat osallistuneet ja selvittää, mitä he kukin konkreettisesti ovat tehneet.

Kirjelmästä ilmenevin tavoin Suomessa on pääosin kriminalisoitu sellaiset teot, joita direktiivissä tarkoitetaan. Valtakunnansyyttäjänvirasto haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että kirjelmässä mainittu kätkemisrikos on rikoslain 32 luvun 1 §:n mukaan toissijainen suhteessa rahanpesuun. Rahanpesussa esirikosten ala on lisäksi rajoittamaton ja virtuaalivaluutat sisältyvät säännöksessä tarkoitetun rikoshyödyn käsitteeseen.

Kuten kirjelmästäkin ilmenee virtuaalivaluuttoja koskevat teot eivät Suomessa ole direktiivin edellyttämin tavoin rangaistavia. Virtuaalivaluuttojen kasvava yleisyys erityisesti talouden harmailla alueilla vaatinee, että rikoslain kattavuutta tältä osin tarkasteltaisiin laajemminkin.

Valmistelutyyppiset teot ja yritysteot eivät myöskään ole Suomessa direktiivin edellyttämin tavoin rangaistavia. Samalla kun arvioidaan kansallisen lain muutostarpeita direktiivin edellyttämin tavoin, olisi välttämä-

Osoite	Puhelin	Telekopio	Sähköpostiosoite
Lintulahdenkuja 4	029 562 0800	029 562 0888	vksv@oikeus.fi

00530 Helsinki

töntä harkita salahanketyyppisen osallisuusmuodon laajempaa käyttöönottoa. Erityisesti tietoverkkorikollisuudessa tekoihin osallistuneiden konkreettista menettelyä saattaa olla mahdotonta selvittää suomalaisten osallisuus- ja yritysoppien edellyttämällä tavalla.

Kansainvälisiä ulottuvuuksia omaavissa rikoksissa, joissa joudutaan usein tekemään tiivistä rajat ylittävää poliisi- ja syttäjäyhteistyötä, olisi myös tarkoituksenmukaista asettaa rangaistavaksi säädettyjen tekojen enimmäisrangaistukset koko EU-alueella samalle tasolle. Näin Suomi ei missään olosuhteissa voisi joutua ns. forumshoppailun kohteeksi.

Ma. valtakunnansyyttäjä Raija Toiviainen

Valtionsyyttäjä Ritva Sahavirta

Osoite	Puhelin	Telekopio	Sähköpostiosoite
Lintulahdenkuja 4	029 562 0800	029 562 0888	vksv@oikeus.fi

00530 Helsinki